

Op weg naar een nieuwe generatie manoeuvre-officieren

COIN-operaties noodzaken tot aanvullende scholing

Concepten als *Diplomacy, Development and Defence* en *Comprehensive Approach* zijn welbekend. Het zijn echter termen die de essentie van counterinsurgency versluieren en onnodige verwarring veroorzaken. Er is een duidelijke behoefte aan een nieuwe benadering voor training en opleiding in het kader van counterinsurgency. Niet alleen om de invloed van de publieke opinie in balans te brengen, maar ook om lagere commandanten voor te bereiden op de complexiteit van dit type operatie. *Lessons learned* moeten gebruikt worden om een nieuwe generatie manoeuvre-officieren te trainen en op te leiden.

R.E.H. Coenen – kapitein der Infanterie*

*Armies are like plants, immobile, firm-rooted,
nourished through long stems to the head.
Guerrillas are like a vapour.*

T.E. Lawrence

Een aantal redenen ligt achter mijn besluit om dit artikel te schrijven. Wellicht is de belangrijkste dat ik er gaandeweg – in het bijzonder in de afgelopen drie jaar – van overtuigd ben geraakt dat de manoeuvre zich weerwillig toont om recente *counterinsurgency* ervaringen in Uruzgan te verwerken en in te bedden in de opleiding van jonge, subalterne officieren. Daarbij denk ik in eerste instantie aan de officieren van de infanterie en de cavalerie. Ik wil tussen hen geen onderscheid maken en wens officieren van beide wapens te bereiken. Ik vind oprecht dat het een gepasseerd station is om nog langer te kiftten over de al dan niet verantwoorde inzet van tanks in counterinsurgency conflicten. Nagenoeg iedere infanterie-officier die uitgezonden is naar Uruzgan zal een ogenblik hebben meegemaakt waarin hij de steun

van een sectie Leopards node miste, terwijl hij zich op een ander moment verheugde over de nauwe samenwerking met verkennings-eenheden van de cavalerie. Tegelijkertijd, en onverminderd, is het onderwerp van belang voor alle officieren van alle krijgsmachtdelen die een bijdrage moeten leveren aan een counterinsurgency operatie.

Aan het begin van mijn betoog haal ik het belang van *counterinsurgent* oorlogvoering voor het voetlicht. Voorts beschrijf ik twee factoren die de ontwikkeling van een effectieve counterinsurgent doctrine voor de manoeuvre in de weg staan. Eén van die factoren ligt buiten onze directe invloed als officieren, de tweede ligt er ruimschoots binnen. Waar Amerikanen en Britten met een nieuwe doctrinepublicatie komen, pleit ik er voor dat wij Nederlanders een nieuw opgeleide manoeuvre-officier presenteren. Hij zal onze aansluiting zijn op de wijze waarop conflicten in de toekomst worden uitgevochten.

* De auteur is – in verschillende functies en op meerdere niveaus van commandovoering – vier maal uitgezonden geweest vanwege ISAF in Afghanistan. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.

De benadering in Uruzgan

3-D en 3-C

In Uruzgan wordt driedimensionaal aan de weg getimmerd. De 3-D opvatting van Diplomacy, Development and Defence is intussen bij iedereen bekend en wordt min of meer omhelsd. De 3-D benadering leidde er ook toe dat civiele functionarissen een grotere rol kregen toebedeeld. Ook deze groep raakt meer en meer enthousiast voor een aanpak die voortvarend als typisch Nederlands wordt gepresenteerd. Het spijt me hier te moeten stellen dat ik een verklaard tegenstander ben van 3-D. Let wel, de onderliggende gedachte onderschrijf ik volkomen, maar het is de term die wringt. Een vergelijking met de 3-C benadering van de ontdekkingsreiziger David Livingstone dient zich aan: *Civilization, Commerce and Christianity* zouden het donkere Afrikaanse continent in de negentiende eeuw veroveren. 3-C was eigenlijk niet meer dan een grote gedachte of een onuitgewerkt idee en er lag zeker geen militaire wetenschap aan ten grondslag.¹ De Nederlandse 3-D beschouwing is een sterk gecondenseerde versie van decennia counterinsurgent denken: van T.E. Lawrences *Seven Pillars of Wisdom* tot generaal Petraeus' FM 3-24 (*Counterinsurgency Operations*). Vooralsnog valt overigens weinig af te dingen op de laatste publicatie. Onze Amerikaanse collega's liggen immers ver voor in theorie en praktijk van moderne counterinsurgency. Ook de Britse collega's moeten in de Amerikanen hun meerderen erkennen: de Comprehensive Approach bleek in ieder geval geen sleutel tot een succesvolle pacificatie van het Iraakse Basra in 2007. De formules van Malakka en Kenia lijken zeggingskracht te verliezen en de geleerde lessen uit deze campagnes lopen vast op de gecompliceerde situatie in de Afghaanse provincie Helmand. Een provincie die conform de analyse van de bevelhebber van *Regional Command South*, generaal De Kruif, het zwaartepunt van de Taliban *insurgency* is.

Lessen

Gezien het voorafgaande moet de manoeuvre van de landmacht beoordelen welke lessen tot zover getrokken zijn uit het conflict in Afghanistan. En dan voornamelijk of die lessen

FOTO AVDD, S. HILCKMANN

De 3-D benadering wordt als typisch Nederlands gepresenteerd

relevant zijn voor toekomstige operaties en of de komende lichten officieren ze zodanig krijgen gepresenteerd dat de lessen ook bekijken. Ik waag dit te betwijfelen en meen dat het te pas en onpas gebruiken van termen als 3-D en Comprehensive Approach de essentie van

Krijgen komende lichten officieren de lessen
wel zo gepresenteerd dat ze bekijken?

counterinsurgency doctrine versluiert omdat het onnodige verwarring veroorzaakt. Ik durf zelfs te beweren dat voor sommigen de vers ontdekte Nederlandse benadering wel heel erg gelegen komt: zij voelen zich ontslagen om zich te verdiepen in klassieke en hedendaagse counterinsurgency theorie. Er is immers iets nieuws op de markt en dus kunnen oude doctrines in stoffige bundels snel het raam uit. Niets is minder waar: het is van groot belang

1 Tomas Pakenham, *The Scramble for Africa* (New York, Random House, 1991) blz. xxii.

voor de manoeuvre dat zijn officieren zich vertrouwd maken met de denkwijze en recente ontwikkelingen van moderne counterinsurgency. Zo behoudt de manoeuvre zijn voorsprong binnen de krijgsmacht, maar ook daarbuiten.

Oorlogvoering in de toekomst

Achter de conclusies die ik trek schuilt de volgende gedachtegang. Het is heel moeilijk om met enige stelligheid te beschrijven hoe toekomstige conflicten eruit zullen zien. Een aantal auteurs schreef over *Fourth Generation Warfare* – onder hen W. Lind en T.X. Hammes² – en de contouren van een daaropvolgende generatie zijn ook al in grove pennenstreken geduid. In het Amerikaanse leger ontstond recentelijk tweedracht over de vraag of counterinsurgency een blijvend fenomeen is of gewoonweg weer op de achtergrond treedt wanneer de dreiging van grootschalige conflicten hernieuwd alle aandacht zal eisen. Tegelijkertijd woedt binnen de Britse strijdkrachten een felle discussie. De *Royal Navy* en *Royal Air Force* pleiten voor een herinrichting van de krijgsmacht om het eigen en het NAVO-grondgebied te verdedigen (*Fortress Britain*), terwijl de *Royal Army* vindt dat de strijdkrachten voorbereid moeten blijven op missies ver weg, zoals in Afghanistan (*Expeditionary Britain*).³ De discussie is zeer interessant maar ook – qua inhoud – lichtelijk academisch omdat de waarheid beide geloofsrichtingen bedient. Conventionele en irreguliere oorlogvoering sluiten elkaar immers niet uit, ze bestaan naast elkaar, vloeien in elkaar over en weer terug, gelijktijdig of in korte opvolging op dezelfde plek. Een modern leger dient zich op alle niveaus voor te bereiden op beide conflicten, anders liggen tactische misers en zelfs strategisch falen in het verschiet. Toch voorzie ik dat dezelfde discussie alle potentie heeft om een krijgsmacht uiteen te trekken in twee kampen: conventioneel versus counterinsurgent.

Ik ben er van overtuigd dat irreguliere oorlogvoering onverminderd zal domineren omdat tegenstanders in een conflict zelden van gelijke kracht zullen zijn en de zwakkere partij – vroeg of laat, noodgedwongen of vrijwillig – irregulier zal optreden. Dat kan variëren van een reguliere opponent die reguliere legereenheden beveelt om als partizanen het gevecht verder te voeren, tot een irreguliere groepering die steeds asymmetrischer optreedt en ten slotte terroriseert. Al met al kunnen wij ons een ideologische scheur binnen het Nederlandse officierscorps besparen als wij erin berusten dat het irreguliere conflict niet uit de wereld zal verdwijnen en daardoor ook niet uit ons repertoire als manoeuvre-officieren. Maar dat is gemakkelijk gezegd, want er is een aantal ontwikkelingen gaande, zowel binnen de Nederlandse samenleving als binnen de infanterie en de cavalerie, die dit lijken te dwarsbomen.

Officieren in een spagaat

De steun voor de missie in Uruzgan loopt terug in Nederland, wat op zich weinig reden tot verwondering zou moeten geven. De publieke sympathie voor de persoonlijke opofferingen van militair en thuisfront blijft, maar veel Nederlanders vinden dat de krijgsmacht, meegesleurd door de machinaties van de voormalige Amerikaanse president Bush, een uitzichtloze *war of empire* voert in het ver weg gelegen Afghanistan. De samenleving is ten prooi gevallen aan een fenomeen dat zich doorgaans voordoet in alle westerse democratieën: conflictmoeheid.⁴ De lange adem ontbreekt bij de Nederlanders. Het conflict is voor de Taliban allesbepalend en de groepering blijft doorvechten, al is het maar uit louter zelfbehoud. Voor de Nederlanders daarentegen staat het conflict duidelijk lager op de prioriteitenlijst, na kredietcrisis, tekorten in de zorgsector en andere dringende nationale aangelegenheden. Begrijpelijk en verontschuldigbaar, maar onverminderd een sluipend gif voor de krijgsmacht en de (nieuwe) officieren die leiding moeten geven in een conflicthaard. Officieren zullen toenemend in een onmogelijke spagaat gedwongen worden: met één been voeling houden met de Nederlandse samenleving, waarvan ze uiteraard ook deel uitmaken,

2 William Lind, 'The Changing Face of War: Into the Fourth Generation', in: *Marine Corps Gazette*, October 1989. Blz. 22-26; Thomas X. Hammes, *The Sling and the Stone. On War in the 21st Century* (St. Paul, Zenith Press, 2004).

3 *The Financial Times*, 23 mei 2009.

4 Avi Kober, 'Western Democracies in Low Intensity Conflict. Some Postmodern Aspects' in: *Democracies and Small Wars* (Londen, Frank Cass & Co.) blz. 3-20.

en met het andere been staan in een conflictgebied, terwijl de gebeurtenissen dáár geen merkbare invloed hebben op dezelfde Nederlandse samenleving.

Samenleving – lees: politiek platform – en krijgsmacht drijven zo ongewenst en ongemerkt stilaan uit elkaar. De militair voelt enerzijds de steun van de bevolking die bij vlagen zeer emotioneel reageert, maar merkt anderzijds dat – en vaak tegelijk – de Nederlanders zijn werk en taakvervulling bekritisieren of daar aan twijfelen. Nederlanders knikken meewarig als de militair bevlogen van zijn ervaringen vertelt en spreken beleefd hun respect uit. Het is kortom

het devies dat de krijgsmacht een afspiegeling van de samenleving dient te zijn, zwaar onder druk te staan. Dit kan zeer goed het belangrijkste zwaartepunt vormen voor een toekomstige irreguliere opponent.

Counterinsurgency school

Zonder te dramatiseren zou zodoende een situatie kunnen ontstaan waarin een deel van de officieren – vooral zij die missie na missie volbrengen – zich onbegrepen voelt, de krijgsmacht verlaat en zo de ervaring meeneemt die cruciaal is om counterinsurgency operaties uit te voeren. Het is een dreigende vicieuze cirkel,

FOTO: R. VAN WELSJUM

De militair voelt de steun van de bevolking, maar ook de kritiek

maar goed dat het allemaal achter de rug is. Alom heerst opgetogenheid dat iemand de drijfveer heeft gevonden de klus in naam van Nederland te klaren. Deze trend is mijns inziens zeer lastig te doorbreken. Alle voorlichting van Defensie ten spijt denk ik niet dat het tij op korte termijn zal keren. Grotere maatschappelijke krachten zijn aan het werk die ik niet kan definiëren, maar die mogelijk terug te voeren zijn op het feit dat een samenleving die al zestig jaar onafgebroken in vrede en welvaart leeft, zeer moeilijk de consequenties van een ver conflict kan verdragen. En daarmee komt

die aandacht van ons hoger kader zal vragen willen wij voorkomen dat de krijgsmacht erin opgesloten raakt. Wanneer de krijgsmacht erop aanstuurt maatschappelijke veranderingen in beweging te zetten dan leidt zoiets doorgaans tot 'Zuid-Amerikaanse verwickelingen', dus die optie valt al heel snel af. Een alternatief is officieren te immuniseren tegen de effecten van een verwijdering tussen militair en samenleving door hen anders op te leiden voor hun moeilijke taak. Zo blijft de steun van het publiek voor een missie wel een heikel punt, maar geen zwaartepunt omdat de band van de officier

met de samenleving verandert: het is in de eerste plaats de militaire opleiding die de officier moreel sterkt, niet de publieke bijval. Ik ben een uitgesproken voorstander van dit alternatief omdat het initiatief tot verandering bij ons officieren zelf ligt, mits wij het aangrijpen.

Helaas zijn er ook vertragende factoren binnen de manoeuvre. Mijn pleidooi voor een instructiegroep counterinsurgency (IG-COIN) is wel gehoord en heeft voornamelijk buiten de infan-

Mijn pleidooi voor een instructiegroep counterinsurgency kreeg voornamelijk buiten de infanterie bijval

terie bijval gekregen.⁵ Mogelijk is mijn oproep ook volledig begrepen, maar hij is niet verhoord in de zin dat er enige initiatieven zijn geregistreerd. Dit was niet onverwacht, al was het maar vanwege mijn rang en functie. Niettemin is het jammer, omdat voortschrijdende inzichten ons onophoudelijk in die richting zullen dwingen. Counterinsurgency is zonder twijfel het complexere gevecht wanneer we het afzetten tegen het conventionele gevecht. Veel manoeuvre-officieren zullen het hiermee hartelijk oneens zijn, maar dat is onterecht als wij ons realiseren dat officieren van pelotonscommandant tot *taskforce* commandant rekening moeten houden met bijvoorbeeld sociale en economische aspecten terwijl zij tegelijk een schimmig optredende tegenstander bevechten en wel op meerdere zwaartepunten tegelijk. Dit is het logische voortvloeisel van de 3-D strategie: tot en met het laagste niveau moeten diplomatie, ontwikkeling en veiligheid verbonden zijn, want het is amper doeltreffend dat de pelotonscommandant een gehucht in de Deh Rashan verdedigt en zich beperkt tot defensie, terwijl de politiek adviseur (POLAD) en de ontwikkelingsadviseur (OSAD) de diplomatie en ontwikkeling ter hand nemen vanuit Kamp Holland. Dat is onwerkbaar en

5 Zie R.E.H. Coenen, 'Counterinsurgency operaties. Geen succesvol optreden zonder gedegen kennis' in: *Carré*, jaargang 30, nr. 1, 2007. Blz. 18-20.

FOTOW. DEN DUNNEN

zodoende zijn het de pelotonscommandanten die alle aspecten van counterinsurgency volledig moeten beheersen.

Klassiek en eenzijdig

Maar dat is nu niet het geval. De opleidingen in Breda en Amersfoort schieten namelijk tekort en de doorsnee luitenant heeft onvoldoende weet van counterinsurgency theorie en kan deze dus niet in de praktijk brengen. De organisatie van de TFU weerspiegelt dit gebrek. Voor iedere discipline is er een aparte eenheid, de *Battlegroup* doet Defence, het *Provincial Reconstruction Team* doet Development. Die afscheiding heeft als oorzaak dat beide manoeuvrescholen onze 'basis', de subalterne officieren, te klassiek en te eenzijdig opleiden. De opleiding richt zich namelijk op een conflict waarin de tegenstander uitsluitend militair vermogen aanwendt om ons te slechten.

In de huidige opleidingen krijgt de jonge officier te weinig counterinsurgency theorie

– niet noodzakelijk kinetisch – en zich steeds verder te bekwamen, eerst in conventionele oorlogvoering. Dat blijft zo, zonder enige tegenwerping. Maar hoe kunnen wij inhoud geven aan een traject dat manoeuvre-officieren een houvast aan kennis geeft in een irregulier conflict? Een opleiding die subalterne officieren harnast tegen situaties waarin zij zeer lang in isolatie, volledig op zichzelf teruggeworpen, beslissingen moeten nemen die niet exclusief tactisch van aard zijn. Na de theoretische en praktische scholing in het conventionele gevecht, aan de Infanterieschool en de Cavalerie-school, dienen de manoeuvre-officieren zich te verdiepen in de theorie van counterinsurgency en tegelijk te trainen in de praktijk van *small unit tactics* in complex terrein. Het curriculum zou een breed scala aan thema's moeten beslaan en zonder uitpuittend te willen zijn, denk ik naast de genoemde theorie aan uiteenlopende onderwerpen: psychologie, constructie van eenvoudige fortificaties, landbouwtechnieken, rudimentaire taalvaardigheid in ten minste één moeilijke taal (bijvoorbeeld Russisch, Arabisch, Frans) enzovoorts. Natuurlijk is op het OTCMAN niet van alle onderwerpen de kennis aanwezig en waarschijnlijk moeten externe docenten die aanvullen. Als de conventionele tactische opleiding aan de eerstgenoemde scholen de propedeuse vormt, dan is de opleiding aan de Counterinsurgency School het doctorale deel, waarna de manoeuvre-officier als tweede luitenant afzwaait en vertrekt naar zijn onderdeel.

De pelotonscommandanten infanterie en cavalerie zijn de spil in het geheel. Zij moeten counterinsurgency grondig begrijpen. Zij zijn nu niet geholpen met hun opleidingstraject en dat is verwijtbaar. Het verwijt weegt zwaarder dan in 2006, toen de missie in Uruzgan begon. Andere groepen buiten de krijgsmacht (Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, hulporganisaties et cetera) zullen zich de theorie van counterinsurgency eigen moeten maken zodat hun vertegenwoordigers met

Onze toekomstige vijand bedient zich – ook op zijn laagste niveau – echter van allerlei kunstgrepen om ons ertoe aan te zetten de aftocht te blazen. Die trucs (psychologische oorlogvoering, indoctrinatie en contramobilisatie van de bevolking) zal onze pelotonscommandant ook moeten beheersen om te kunnen prevaleren. Het verbaast mij steeds meer dat menig officier de verbintenis van de 3-D aanpak laat stoppen op taskforce niveau en de onderliggende niveaus vrijwaart van de complexiteit van die benadering.

Breed curriculum

Ik wil er opnieuw voor pleiten dat het Opleidings- en Trainingscentrum Manoeuvre (OTCMAN) manoeuvre-officieren in de nabije toekomst vooral vollediger opleidt. Aan de basis moeten wij niet tornen: startende luitenanten leren zelfstandig te denken, agressief te denken

meer zelfvertrouwen bij onze bevelsuitgiftes aan tafel schuiven. De commandant treft in die groepen personen die zich in het gunstigste geval laten controleren, maar nooit laten commanderen. En tijdens dezelfde bevelsuitgifte zit, gedoogd in de derde rij, de luitenant met permanent gefronste wenkbrauwen, die dezelfde kennis nooit aangedragen kreeg, maar zich nu met de uitvoering belast ziet.

Het scenario zal onwaarschijnlijk blijven dat een aspirant-diplomaat van Buitenlandse Zaken na een korte applicatiecursus tactiek aan hetzelfde OTCMAN in een dorp eenzaam op de guerrilla afstapt. Het blijft in mijn beleving een manoeuvre-officier die, *at the sharp end of the*

het einde staat daar – in vlees en bloed – het Nederlandse antwoord op de irreguliere strijder: de manoeuvre-officier die door onconventioneel denken veel gelijkenis toont met diezelfde irreguliere strijder en daarmee diens grootste

FOTO AVDD, A. SCHOOR

bedreiging vormt. En als het moeilijk of onmogelijk blijkt te zijn om de officier in Nederland voldoende en relevante praktijkervaring op te laten doen, dan moet de mogelijkheid bestaan om dat in andere landen alsnog te compenseren door meer officieren uit te wisselen.

De warrior-diplomat

Hoe ziet deze nieuwe manoeuvre-officier er nu uit na het afsluiten van zijn gehele opleiding? Gevormd op de KMA als *soldier-scholar* krijgt hij in Amersfoort op de beide scholen de tactische opleiding in het conventionele gevecht. Gewogen, gekeurd en geslaagd is hij geschikt om in de hiërarchie van het gevecht van grotere eenheden zijn plaats in te nemen. Hij begrijpt en beheerst manoeuvre-oorlogvoering en opdrachtgerichte commandovoering volledig. Verdere vorming is een belangrijk deel van deze opleiding, maar is nog belangrijker wan-

De beter opgeleide manoeuvre-officier is een warrior-diplomat

affair, aan de slag gaat, maar zijn opleiders moeten hem wel toerusten op zijn moeilijke taak zonder al te zeer te vertrouwen op zijn improvisatie- en adaptatievermogen. Falen wij hierin, dan verliezen wij als manoeuvre de zeer marginale voorsprong die wij op het vlak van counterinsurgency nu nog hebben aan slimme jongens van buitenaf, die zien dat onze hogere niveaus de kennis altijd hebben afgeschermd zonder de lagere niveaus, die het uiteindelijke succes scheppen, te laten delen in die kennis. Het lijkt wel op Amerikaanse sportauto's uit de jaren zestig: een vracht aan paardenkracht, maar een ondeugdelijke overbrenging.

Wat beoog ik beslist niet? In de Verenigde Staten vinden wetenschapsdisciplines toenemend een gewillig oor tijdens campagneplanningen in Irak en Afghanistan. Maar 'vertheoretisering' kan de uitvoering verlammen en de inlichtingen-sector is hier in het bijzonder gevoelig voor.⁶ De opleiding die mij voor ogen staat is alles-behalve astrale theorie. Praktijk- en doelgericht doorlopen de officieren het programma en aan

⁶ Major Ben Connable U.S.M.C., 'All Our Eggs in a Broken Basket. How the Human Terrain Is Undermining Sustainable Military Cultural Competence' in: *Military Review*, March-April 2009. Blz. 57-65.

neer hij begint op de Counterinsurgency School, waar hij leert om zelfstandig, met kleine eigen eenheden of alleen met inheemse eenheden de strijd aan te binden met de insurgent. Dit optreden vereist agressie en vinding-

De beter opgeleide manoeuvre-officier zal net zo onconventioneel kunnen denken als zijn irreguliere tegenstander

rijkheid van een andere aard en doet een groter beroep op zijn innerlijke reserves dan het conventionele gevecht. De manoeuvre-officier moet bereid zijn zich lange tijd – zeker veel langer dan de geijkte vier of zes maanden – bloot te stellen aan onzekerheid, aan een geduldige en denkende opponent en vooral aan fysieke en mentale isolatie. Reflectie en motivatie komen nu niet meer van collega's of van de compagniescommandant, die tien kilometer verderop in een vergelijkbare situatie zit, maar vloeien nu voort uit intrinsieke kennis. Die kennis, mits ruim en in afgemeten doseringen aangedragen, zal een nieuw soort officier opleveren. De manoeuvre-officier is wars van publieke goed- of afkeuring, extreem zelfredzaam, intellectueel gescherpt en emotioneel in balans. Hij is op zijn gemak in groter verband, op zijn best wanneer hij alleen staat en al zijn vaardigheden tot gelding brengt. Hij is een *warrior-diplomat*.

Feitelijk is dit de essentie van de *guerre révolutionnaire*: de noodzaak tot interne hervorming die Franse veteranen uit Indochina onderkenden om in een volgend irregulier conflict wél succesvol te kunnen zijn. In Algerije werd de bevolking centraal gesteld. Niet alleen steun aan de bevolking – naar mijn persoonlijke bevindingen overgewaardeerd in Uruzgan – maar vooral ook controle over de bevolking. De excessen van de doctrine, vooral wijdverspreide martelingen, leidden echter tot de neergang van de generatie officieren die haar aanhingen en daarmee uiteindelijk tot het verdwijnen van de doctrine zelf.⁷

Eén aspect blijft onverminderd van kracht: als er op de lagere niveaus tot en met de pelotonscommandant geen verbintenis is van militaire capaciteit met de politieke opvattingen over de te behalen eindstatus in het operatiegebied, zullen de gewenste duurzame resultaten uitblijven. Naast de centrale positie van de bevolking vormt deze verbintenis de tweede zuil waarop hedendaagse *counterinsurgency warfare* stoelt.

De directe consequentie van dit inzicht, dat haast geen hogere Nederlandse officier durft uit te spreken, is dat jonge officieren anders opgeleid en getraind moeten worden zodat zij kwaliteiten in zich zullen verenigen die men van oudsher krampachtig scheidt. Dit kunnen wij officieren ons niet meer veroorloven in een irregulier conflict en daarom moeten wij ijveren om de weg te banen voor een nieuwe generatie manoeuvre-officieren. Zij zullen in verre plaatsen Nederland vertegenwoordigen en onder zeer zware omstandigheden vechten. Soms zullen ze aanvankelijk verliezen, maar ze zullen zich altijd hervinden en uiteindelijk overwinnen. Ik roep de hoofdofficieren van beide wapens en alle anderen die bij de opleiding van officieren betrokken zijn op dit proces met spoed in te leiden. ■

7 Marnia Lazreg, *Torture and the Twilight of Empire. From Algiers to Baghdad* (Princeton, Princeton University Press, 2008) blz. 15-33.